

Justyna Majchrowska

ORCID: 0000-0003-1064-6369

Zakład Pragmatyki Komunikacyjnej

Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa

Wydział Filologiczny

Uniwersytet Rzeszowski

Językowe wykładniki ekshibicjonizmu w grupie prywatnej portalu społecznościowego Facebook

Słowa kluczowe: komunikacja społeczna, media, językowe wykładniki ekshibicjonizmu, dyskurs internetowy, portal społecznościowy

Keywords: social communication, media, linguistic indicators of exhibitionism, Internet discourse, social networking site

Uwagi wstępne

Z punktu widzenia wszechobecnego zagrożenia zdrowia, strachu i troski o własne życie i zdrowie, „fizycznego dystansu między ludźmi” (Goban-Klas, 2020, s. 719), izolacji społecznej warto się zastanowić, jak komunikuje się współczesne społeczeństwo. W wielu przypadkach brak kontaktu osobistego z otoczeniem czy nagle odizolowanie (z przyczyn niezależnych, zdrowotnych lub ekonomicznych – utrata pracy) przyczyniło się do większej chęci wyrażania własnego zdania na forum, dzielenia własnymi obawami, spostrzeżeniami i pomysłami¹. I to wszystko jawnie – z podaniem własnego imienia i nazwiska – oraz z odpowiedzialnością za własne słowa i czyny. Ten fakt podkreślają m.in. przywoływani autorzy, badacze gatunków internetowych i strategii komunikowania w internecie (por. m.in.: Filip, 2004; Suska, 2007; Kita, 2014; Borzucka-Sitkiewicz i Leksy, 2017).

Tytułowy *ekshibicjonizm* w pierwotnym znaczeniu jest powszechnie traktowany jako tabu². Kojarzy się głównie z pewnym społecznie negatywnym zachowaniem osób (głównie) dorosłych. W wyniku neosemantyzacji nastąpiło

¹ Można przypuszczać, że współcześni użytkownicy internetu stają się więźniami tej technologii informacyjno-technologicznej. Spostrzeżenia te są zbieżne z wynikami badań obejmujących uzależnienie od mediów społecznościowych, co jest szczególnie widoczne po pandemii COVID-19 (zob. Mazur i in., 2023).

² W analizowanym kontekście *tabu językowe*, rozumiane jako zakaz wypowiadania pewnych słów, odnosi się do niewypowiadania wyrazów dotyczących m.in. sfery intymnej lub innych

rozszerzenie znaczenia tego terminu, które analizowano w różnych dyskursach (por.: Borzucka-Sitkiewicz i Leksy, 2017; Filip, 2004; Frankowiak, 2009; Suska, 2007). Nowe okoliczności interpretacyjne – m.in. choroby cywilizacyjne, często rzadkie (i/lub wstydliwe), lub choroba COVID-19 – nie wyczerpują tematu. Leksem *ekshibicjonizm*³ w kontekście prowadzonej analizy rozumiany jest (w znaczeniu przenośnym) jako ‘ujawnianie przed ogółem spraw intymnych lub drastycznych; zbytne wywewnętrzzenie się’ (Szymczak, 1978, s. 523). Anita Frankowiak, badając literaturę najnowszą, zauważyła, że między ekshibicjonizmem a autobiografizmem jest bardzo cienka granica (Frankowiak, 2009, s. 366). Respektując takie podejścia, można uznać, że przyległa do ekshibicjonizmu intymność w dobie komunikacji internetowej jest mniej zauważalna (por. Frankowiak, 2009, s. 365), ponieważ nadawcy postów szczegółowo opisują swoje życie. Ten symptomat jest widoczny zarówno na forach internetowych, jak i w internetowych pamiętnikach (Suska, 2007, s. 296–297), a zatem również w analizowanej w artykule grupie zamkniętej. Grażyna Filip, zajmująca się m.in. internetowymi dziennikami intymnymi, potwierdza tę tezę i kieruje uwagę na ich zależności nadawczo-odbiorcze, pisząc, że motywowane są: „ze strony odbiorczej powszechną dziś ciekawością cudzego życia i modą na podglądanie⁴, natomiast ze strony nadawczej – szeroko rozumianym ekshibicjonizmem, który może mieć różne motywacje (pragnienie sławy i publicznego zaistnienia, potrzebę miłości, samotności i poczucie własnej niedoskonałości, psychiczny dyskomfort)” (Filip, 2004, s. 65).

W analizowanej przestrzeni internetowej zachodzą obie zależności.

Przedmiot i źródła badań

Niniejsze opracowanie wpisuje się w nurt badań lingwistycznych na temat nierespektowania granic intymności i tabu. Przedstawia wybrane językowe sposoby przedstawienia zdrowia (własnego lub bliskiej osoby) w komunikacji internetowej. Analizę tego rodzaju wypowiedzi, tj. postu internetowego, przeprowadzono za pomocą genologicznej analizy tekstu – aspektów stylistycznego i uzupełniającego strukturalnego – oraz metody jakościowej, przez co skupiono się głównie na językowych wykładnikach ekshibicjonizmu (m.in. stylistyczno-językowych środkach ekspresji, licznych modyfikacjach słotwórczych wybranych części mowy lub graficznych środkach niewerbalnych) i strukturze postów. Ekshibicjonizm w warstwie językowej wpisuje się w ponowoczesną aksjologię i niczym nieograniczoną chęć wyróżnienia się na tle grupy, niejednokrotnie poprzez ekspansję potoczności nacechowanej ekspresywnie, doprowadzającą do spauperyzowania i zwulgaryzowania współczesnego języka (Suska, 2007, s. 296).

tematów ważnych życiowo, w tym np. zdrowia i życia (por.: Dąbrowska, 1993, s. 21), co nie jest przestrzegane przez użytkowników–członków prywatnej grupy.

³ Autor hasła rozróżnia również ekshibicjonizm pisarski (Szymczak, 1978, s. 523).

⁴ Zob. też.: *voyerizm* jako przejaw współczesnej kultury masowej (Bialek-Szwed, 2010). W analizowanym materiale przejawem *voyerizmu* może być liczba członków grupy.

Materiał badawczy obejmuje treści napisane stylem potocznym, który „spełnia kryteria stylu językowego, wykazuje charakterystyczne (co niekoniecznie znaczy – nieznane innym stylem) cechy zarówno na poziomie wartości, jak i językowych eksponentów” (Bartmiński, 2014, s. 116). Jerzy Bartmiński uściśla, że „jest to język obiegowy i powszechny”, obejmujący wypowiedzi ustne i pisane, stosowany jako podstawowy kod porozumiewania się międzyludzkiego, też w funkcji definiowania specjalistycznej leksyki (Bartmiński, 2014, s. 118–119), „są to wyrazy nazywające m.in. części ciała człowieka, jego rozwój i funkcjonowanie; odżywianie się, potrawy; [...] dbałość o ciało itd.” (por. Bartmiński, 2014, s. 119). Ocenie poddano poziom wypowiedzi użytkowników w odniesieniu do rejestru neutralnego i emocjonalno-kolokwialnego⁵.

Posty internetowe dodane w grupie prywatnej portalu społecznościowego Facebook to *świadectwa* (ang. *testimonial*)⁶ użytkowników. *Świadectwa* rozumiane jako ‘potwierdzenie czegoś przez naocznego świadka; też: dokument stwierdzający pewien fakt lub prawo do czegoś’ (Drabik i in., 1996, s. 1020), a także ‘pisemna wypowiedź potwierdzająca cechy produktu lub usługi, dowód na to, że coś jest prawdą (– tłum. aut.)’⁷ są informacjami tematycznymi, które pozostawiają użytkownicy, lub są dokumentami potwierdzającymi (m.in. wyniki badań) przytaczane sytuacje. Świadectwa te stanowią gatunki wypowiedzi⁸ – „modele organizacji tekstu, czyli byty abstrakcyjne zorganizowane wewnętrznie we wzorcach obejmujących cztery płaszczyzny: a) strukturę [...]; b) aspekt poznawczy [...]; c) pragmatykę [...]; d) stylistykę [...]” (Wojtak, 2014, s. 63–64), z których aspekty stylistyczny i strukturalny są szczególnie istotne.

Materiał badawczy⁹ stanowi 120 postów¹⁰ zamieszczonych przez użytkowników portalu społecznościowego Facebook na przełomie lat 2017–2021¹¹ w grupie prywatnej o nazwie *Duolife pomogło-great help*, gromadzącej ponad

⁵ Bogdan Walczak definiuje *kolokwializm* jako ‘współmówienie, wspólne mówienie’ i uznaje za termin trafniejszy niż *potocyzm* (Walczak, 2018, s. 393).

⁶ *Testimonial*, rozumiany również jako list polecający, uznawany jest obecnie jako najlepszy sposób sprzedaży w internecie (zob. m.in. Majchrowska, 2021).

⁷ Hasło: *testimonial*, [online]. Cambridge Dictionary. Dostęp: <https://dictionary.cambridge.org/pl/dictionary/english/testimonial> [1.03.2024].

⁸ W przyjętej perspektywie genologicznej portal społecznościowy Facebook został potraktowany jako gatunek w formie kolekcji (makrostruktura), w którym znajdują się inne gatunki wypowiedzi, np. post internetowy (mikrostruktura), por.: Wojtak, 2006; Majchrowska, 2020.

⁹ Posty zarchiwizowano w dniach 12–26.02.2021 roku. W ramach wstępnej selekcji wykluczono repliki dotyczące sprzedaży lub zakupu produktów firmy Duolife, ponieważ nie stanowią one przedmiotu analizy.

¹⁰ Pod uwagę wzięto bieżące posty, czyli dodane w latach 2017–2021 i aktualnie komentowane. W grupie zamkniętej w portalu społecznościowym Facebook starsze posty, np. z 2017 roku, po skomentowaniu pojawiają się jako jedne z pierwszych na layoutcie. Niektóre z takich starszych replik znalazły się pośród 120 zarchiwizowanych postów, stąd potraktowane są w tym artykule jako aktualne.

¹¹ Długi przedział czasowy jest spowodowany stale aktualnymi tematami, które wraz z każdą aktywnością członków tej społeczności zmieniają kolejność odczytywania wcześniej dodawanych postów.

55 tys. osób¹² z całego świata. Jest to forum, na którym użytkownicy, którzy doświadczyli zmian lub je obserwowali, np. wyzdrowienie lub poprawa jakości życia, spowodowane konkretnym produktem¹³, a także szukaniem sposobu leczenia, dzielą się swoimi spostrzeżeniami. Do takiej zamkniętej grupy mogą dołączać zaproszone osoby lub wszyscy chętni zainteresowani tym tematem. Prośba o dołączenie wymaga akceptacji administratora grupy. Grażyna Filip zauważa, że „popyt na tego rodzaju utwory [również na grupy zamknięte o temacie prozdrowotnym – przyp. aut.] ma uwarunkowania pozajęzykowe, głównie psychologiczne i społeczne” (Filip, 2004, s. 65).

Te kwestie zauważają również Stanisława Golinowska i Marzena Tambor, autorki książki pt. *O łączeniu spraw zdrowotnych i społecznych w przebiegu życia*, wskazując przy tym problemy każdego z etapów życia (Golinowska i Tambor, 2018), które również można zauważyć w wyekscerpowanych postach. Na podstawie raportu Centrum Badania Opinii Społecznej z 2020 roku można wskazać, że najprawdopodobniej największą grupę zarejestrowanych i aktywnych w serwisach społecznościowych użytkowników internetu tworzą młodzi dorośli, czyli osoby w wieku 25–34 i 35–44 (Feliksiak, 2020, s. 2), co pokrywa się z obserwacjami wcześniej wspomnianych badaczek: „Dolną granicę wyznacza zakończenie edukacji na poziomie wyższym, co jest coraz częstszym zjawiskiem. Górna granica to tzw. przedpole starości, kiedy to następują zmiany w życiu społecznym, np. zmiany w rodzinie, przedwczesne wyjście z rynku pracy, a także zmiany biologiczne i pogorszenie stanu zdrowia” (Golinowska i Tambor, 2018, s. 141).

Młodzi dorośli stanowią 26% populacji Unii Europejskiej i 31% populacji Polski. Wspomniane wcześniej autorki dookreślają, że te liczby ulegają ciągłemu zmniejszaniu w związku ze zmianami demograficznymi, m.in. wydłużeniem życia lub spadkiem dzietności, co zagraża funkcjonowaniu społeczeństwa (Golinowska i Tambor, 2018, s. 141). Z poczynionych obserwacji wynika, że w analizowanej grupie występują również użytkownicy lub informacje o osobach w każdym wieku (*Bolerioza u dziecka 13 lat*¹⁴; *Chłopczyk ma 6 lat*; *Mam 50 lat* lub *musiałam opisać ostatnie 30 lat mojego życia odkąd zaczęłam chorować*), ale to młodzi dorośli stanowią największą grupę aktywnych użytkowników. Potwierdzeniem są informacje użytkowników ujawniające ich samych: *mam 35 lat*; *Nazywam się Asia i mam 23 lata*; *Cześć, jestem Martyna i mam 21 lat*. „Zatem tworzenie warunków do podejmowania istotnych zobowiązań społecznych, takich jak podjęcie pracy czy prokreacja, stanowi istotne elementy polityki społecznej i zdrowotnej krajów Europy. **Wyzwania pojawiają się także w obszarze**

¹² Tak liczna grupa członków społeczności internetowej uniemożliwia określenie profilu osoby korzystającej z tego rodzaju kontaktu. Do ustalenia takiej osoby istotne są takie dane jak: wiek, aktywność zawodowa itp., których nie sposób zebrać w związku z ograniczonym dostępem do kont członków grupy. Z pewnością nadrzędną motywacją użytkowników do pozostawiania wpisów w tej grupie jest podzielenie się własnym losem w celu potwierdzenia działania suplementów.

¹³ Produkt firmy Duolife nie będzie przywoływany w dalszej części wywodu, ponieważ nie stanowi głównego przedmiotu prowadzonej analizy. W przytoczeniach jego nazwa będzie skrócona do pierwszej litery nazwy własnej (D.).

¹⁴ Wszystkie fragmenty wypowiedzi użytkowników są przytoczone w oryginale w celu zilustrowania rzeczywistej strony formalnej wypowiedzi cytowanych z opisywanej grupy zamkniętej.

promocji zdrowia, gdyż okres młodości, choć nieobarczony tak bardzo chorobami przewlekłymi jak okresy późniejsze, jest czasem kształtowania kapitału zdrowotnego przez odpowiednie zachowania i zdrowy styl życia [wyróż. aut.]” (Golinowska i Tambor, 2018, s. 141).

Leksykograficznie *zdrowie* to ‘dobry, normalny stan organizmu ludzkiego [...]’ (Drabik i in., 1996, s. 1311). Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) dookreśla, że istotne jest dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne, a nie tylko brak choroby¹⁵, stąd tak duże zainteresowanie zdrowym stylem życia, na który składa się nie tylko dobry stan organizmu, ale wpływają również inne czynniki, m.in.: genetyczne, środowiskowe, przyzwyczajenia i opieka medyczna (Wysocki i Miller, 2003, s. 506).

Konsumenci zainteresowani zdrowym stylem życia mogą korzystać z porad autorów z różnych blogów, wortalu i portali internetowych, w tym prywatnych grup, w których przekazywane są własne doświadczenia prozdrowotne lub sprawdzona profilaktyka. Nieanonimowi użytkownicy internetu (podpisani imieniem i nazwiskiem) pozostawiają swoje świadectwo z przebytej choroby/dolegliwości, opisują doświadczenia bliskich po zastosowaniu określonych suplementów. Poparta wynikami/ historią chorobową poprawa przypadków trudnych lub beznadziejnych doprowadza nieprzekonanych do poszukiwań alternatywnych dróg pomocy, ulgi dla samych siebie, chęci dzielenia się wartościowymi informacjami w trosce o innych (nawet obcych) zmagających się z podobnymi dolegliwościami¹⁶. Jak twierdzi Joanna Różycka, dzieje się tak, ponieważ „podstawowym procesem społecznym jest proces wymiany dóbr zarówno materialnych, jak i niematerialnych pomiędzy poszczególnymi członkami społeczeństwa. Dzięki wymianie społeczeństwo ma sens, bo potrafi zapewnić więcej niż pojedyncza osoba byłaby w stanie wytworzyć” (Różycka, 2012, s. 35).

Użytkownicy chętniej opowiadają o tym, co im dolegało w przypadku leczenia, niż kiedy ich przypadłość nadal ich dotyczy. Wierzą, że dzięki swoim świadectwom mogą pomóc innym, czego potwierdzeniem są wypowiedzi typu: *Mam nadzieję, że Komuś pomoże – na ZDROWIE 🧡 – A.D.; mam nadzieję, będziesz mógł nią pomóc komuś, kto tej pomocy potrzebuje, tak jak ja potrzebowałam takiego ‘przypadku’, by moje życie wróciło do normalności i zdrowia ❤️ – P.B.*, a dzięki pokazaniu/przedstawieniu siebie, swojego ciała lub zobrazowaniu własnych dolegliwości (liczne zdjęcia¹⁷ – przed, w trakcie i po kuracji) potwierdzają, że są autentyczni¹⁸. Te zachowania są zbieżne z obserwacjami poczynionymi przez Małgorzatę Kiteń na temat prezentacji własnego ciała w prasie. Językoznawczy

¹⁵ Piotrowicz, Maria i Urban, Ewa (2019). *Zdrowie – definicja*, [online]. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, 23.06.2019. Dostęp: <https://www.pzh.gov.pl/zdrowie-definicja/> [1.03.2024].

¹⁶ W materiale przykładowym znajdują się posty w funkcji perswazyjnej, których głównych celem jest chęć przekonania nowych użytkowników grupy do zakupu tych produktów i stałej suplementacji. W niniejszym opracowaniu pominięto te kwestie.

¹⁷ Zob. też: Suska, 2007, s. 296.

¹⁸ Pominięto w tym miejscu możliwość tworzenia fałszywych kont.

zaznacza, że „unaocznianie ciała dokonuje się dwiema drogami: z użyciem kodu ikonycznego i za pośrednictwem kodu werbalnego” (Kita, 2014, s. 102).

Werbalne lub obrazowe ukazanie przebytej choroby, podczas której produkty reklamowanej firmy są antidotum, służy w tym przypadku również pozycji promowanej marki. Dzieje się tak, ponieważ – co zauważyła Grażyna Filip – „nadrzędnym celem kreatorów danej marki jest wytworzenie jej pozytywnego wizerunku oraz utrwalenie go w świadomości realnych i potencjalnych klientów” (Filip, 2018, s. 52; por. też: Filip, 2019), co może zapewnić już samo wspomnienie nazwy firmy.

Wybrane elementy struktury jako nośniki informacji o językowych wykładnikach ekshibicjonizmu w postach internetowych

Jak twierdzi Bogdan Wojciszke: „Już od dzieciństwa jesteśmy praktykami wywierania wpływu na innych, życie społeczne byłoby zaś niemożliwe, gdyby ludzie nie potrafili na siebie nawzajem wpływać, a czasami też przed cudzym wpływem się bronić” (Wojciszke, 2017, s. 12). Fakt udzielenia innym realnej pomocy wzmacnia chęć mówienia o sobie, o swoich przeżyciach, doświadczeniach, czyli potęguje zachowania ekshibicjonistyczne. Współczesna technologia pozwala na to, aby osoby z różnych rejonów świata mogły się łączyć synchronicznie lub asynchronicznie w celu poszukiwania odpowiedzi na nurtujące ich pytania, często – choć pozornie – bez odpowiedzi. Dotychczasowe kontakty osób dotkniętych różnymi chorobami, dolegliwościami, często nieuleczalnymi, a także wstydliwymi odbywały się w anonimowych społecznościach wirtualnych¹⁹, w których każdy z interlokutorów mógł stworzyć swoje *nowe ja*. Ta forma komunikacji miała jednak minusy, m.in. brak szczegółowych danych, potwierdzeń wyników badań czy stałego kontaktu z osobą dotkniętą chorobą, poprzez m.in. rzadką obecność nadawcy na forum, incydentalne wpisy lub obawę nadawców przed zidentyfikowaniem.

Obecnie użytkownicy sieci w celu uzyskania informacji, które potencjalnie mogłyby poprawić ich stan zdrowia, akceptują wszelkie konsekwencje prawne i społeczne, tj. ujawnianie części wirtualnego społeczeństwa²⁰ danych wrażliwych o sobie i swoim zdrowiu²¹ wraz z ich późniejszym niekontrolowanym (niekiedy wiralowym²²) rozpowszechnianiem. Brak świadomości takiej możliwości

¹⁹ Zob. na ten temat: Michałowska, 2014.

²⁰ Wirtualne społeczeństwo rozumiane jest szerzej jako społeczność, która komunikuje się w przestrzeni internetowej za pomocą warstwy tekstowej (rzadko głosowej) z możliwością (hipotetycznego) kontaktu w realnym życiu.

²¹ Por. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.

²² Taka forma – podobnie jak w marketingu wirusowym – ma negatywne konsekwencje, z czego autorzy zamieszczanych treści często nie zdają sobie sprawy. Są to: brak możliwości kontrolo-

potwierdza incipit wpisu jednej z grupowiczek: *Wyrażam zgodę na udostępnianie mojej historii. Dzielimy się historiami niech idą w świat!!* (S.A.)

Struktura każdego wpisu jest ogólnie narzucona przez layout portalu społecznościowego. Posty grupowiczów zbudowane są z delimitatorów inicjalnych, korpusów i delimitatorów finalnych (rama tekstowa), determinują aspekt stylistyczno-językowy i dookreślają użytkowników grupy.

Dialogowy charakter postów internetowych obrazują m.in. delimitatory inicjalne, będące wykładnikami nawiązania rozmowy (Grzegorzczukowa, 1998, s. 143–145), nacechowane pozytywnie zwroty adresatywne, skierowane bezpośrednio do innych użytkowników grupy, np.: *Moi kochani grupowicze; Witam; Witam Was!; Witam wszystkich [...]; Witam wszystkich klubowiczów; Witajcie; Cześć, Dzień dobry 😊 😊 😊; Hej kochani:*.

Oprócz zwrotów zbiorowych pojawiają się powitania indywidualne lub z wykorzystaniem zaimków w 2. os. lp.: *Witaj; Chcę podzielić się z Tobą moją historią.*

Najliczniej pojawiają się delimitatory inicjalne w postaci słów kluczowych lub tytułów w funkcji nawigującej²³. Użytkownicy, w związku z mnogością pojawiających się różnotematycznych wpisów, kwalifikują własne wpisy, używając do tego nazw chorób, dolegliwości, przyczyn złego samopoczucia. Oto kilka przykładów: *Kręgosłup, rwa karsztowa; Opryszczka wargowa [...]; Włosy/Migrena; Migrena; #tarczyca #endometrioza*. Sporadycznie pojawia się odniesienie do marki produktów: *D. [skrót – przyp. aut.] pomogło* 👍

Wśród przykładów występują takie wypowiedzi, które rozpoczynają się od określenia czasu trwania choroby wraz z jej (skróconą) nazwą, od wyliczenia form badań i sposobów szukania pomocy i leczenia, np.:

- [1] Po zrobieniu wyników *w lutym* okazało się, że *mój cholesterol wyniósł prawie 400*²⁴, *w marcu rozpoczęłam walkę o swoje zdrowie*. (T.S.)
- [2] Historia mojej choroby rozpoczęła się *9 lat temu*. (E.D.)
- [3] Tak zaczynało się *moje RZS* [reumatoidalne zapalenie stawów – przyp. aut.]. Potem *lekarze, badania, specjaliści i tony leków*. (A.R.)

Korpusy postów internetowych są schematyczne. Znajduje się w nich rozwinięcie przedstawianej historii, często opartej na opozycji: „trudna sytuacja życiowa przed i łatwiejsze życie po”.

Segmentacja korpusów sprowadza się do stosowania wyliczeń i wypunktowań, które mogą pojawiać się jako:

- 1 Zaznaczenie tematu postu:
 - + *nieregularne miesiączki (podejrzenie zespołu policystycznych jajników)*
 - + *alergia*
 - + *ogólna poprawa odruchów neurologicznych [...]* (A.S.).

wania rozpowszechniania się treści, niemożność usunięcia komunikatu, łatwość modyfikacji treści i udostępnianie jej w innym, często negatywnym, kontekście, hejt (zob. Marecka, 2019, s. 105).

²³ W prywatnych grupach portalu społecznościowego Facebook istnieje możliwość szybkiego wyszukiwania konkretnych słów, zwrotów itp., o ile wyszukiwane pojęcie zostanie wpisane w poszukiwanej postaci.

²⁴ Norma dla zdrowego dorosłego człowieka wynosi 190–200 mg/dl.

2. Wskazanie problematycznych dolegliwości wraz z ich dookreśleniem:

- 🧑🏻‍🔬 Wyniki badań mnie zaskoczyły ale nie pozytywnie a negatywnie bo:
- 🔴 Mikroorganizmy i pasożyty 9–12 % jelita Candida Glabrata, Candida Robusta, Mucor Racemosus
- 🔴 Zapalenie jelita grubego i cienkiego
- 🔴 Zapalenie nadżerkowe błony śluzowej żołądka i nieżytowe zapalenie żołądka [...] (M.K.).

Korpusy właściwe przybierają różne postaci, np. dwusegmentowych lub trójssegmentowych z podaniem dat, wieku lub właściwych okresów. Oto przykłady, z których nie wszystkie wskazują konkretny czas w przeszłości (kilka lat wcześniej):

1. Czerwiec 2020 [...], Grudzień 2020 [...] (P.S.);
2. ➡ kilka lat wcześniej, w wieku 13 lat [...], ➡ 3 lata później, czyli w 2015 roku [...], ➡ W lutym 2016 [...] (A.S.);
3. [...] Pierwsze zdjęcia z maj/czerwiec ostatnie z sierpień/wrzesień (P.C.).

Liczną grupę stanowią również segmenty, w których ujawniane jest własne życie prywatne, choroba, wiek, wykonywana praca lub codzienne zajęcia, informacje na temat członków rodziny, a także szczegóły z życia, których w życiu codziennym zwykle nie wyjawia się w pierwszej wypowiedzi skierowanej do nowo poznanych osób. Wśród licznych przykładów znajdują się np.: Mam nowotwór.. trzustki [...] (P.P.); Mam 50 lat i całe życie ciężko pracowałam na produkcji [...] (B.Z.); [...] od noszenia 6 tygodniowego synka bo przybiera na wadze. [...] Narzeczony bał się, że mogę mieć zawał. [...] (K.I.); [...] przeciwzapalne dotrwałam do 25 r.ż. kiedy to doszło do samoistnego pęknięcia obojczyka, długie L4 – utrata pracy [...]. Rok po urodzeniu synka, w wieku 30 lat [...] (M.W.); Jestem mgr dietetyki, ogromną pasjonatką zdrowego stylu życia, kuchni makrobiotycznej i medycyny holistycznej [...], a przede wszystkim mamą 7 miesięcznego Henia (G.D.).

Delimitatory finalne korpusów analizowanych postów to głównie krótkie podsumowania i puenty przedstawionych wpisów, a także przestrogi, odezwy i wskazówki dla użytkowników. Oto wybrane przykłady:

- [...] Ach..to uczucie zwycięstwa nad czymś to [co – przyp. aut.] już uważało się za nie do pokonania 😊 (M.K.)
- [...] Oceńcie sami... (A.S.)
- [...] Jeśli macie jakieś pytania, piszcie w komentarzach 🤗🤗 (S.W.)
- [...] Przekazałam Wam pewną część korzyści i rezultatów podczas ciąży jakie chciałam przekazać zapewne nie wszystkie z emocji 😊 dlatego Jeśli masz więcej pytań pisz do mnie! (P.K.)
- [...] Dziękuję wam 🥰 (F.S.)
- [...] Przepraszam że tak długo ale myślę że warto 🥰 Pozdrawiam Wszystkich i życzę zdrowia 😊 (M.K.)
- Czy zaczynając stosować preparaty D., kategorycznie przestalicie zazywać tabletki przepisane przez lekarza? Jak to wyglądało/wygląda w Waszym przypadku? (R.L.).

W niektórych postach występują różne pozytywnie konotowane akty mowy, np. przeprosiny, życzenia lub podziękowania, co widać w ostatnich przytoczonych wyżej fragmentach.

W pozostałych postach internetowych pojawiają się też pojedyncze pytania. Brak w nich wtedy wprowadzeń lub podsumowań. W takim krótkim tekście występują m.in. nazwa choroby lub dolegliwości użytkownika połączona z aktem prośby, np.: *Czy ktoś z Was słyszał diagnoza opis – w proksymalny przelyku tuż poniżej górnego zwieracza dwa owalne sredn.do 2 cm obszary heterotopia lososiowej barwy nabłonka walcowatego – co polecacie?* (S.K.)

Świadomi użytkownicy mediów społecznościowych w różny sposób przedstawiają swoje historie i doświadczenia w ramach struktury. Często stosują formy czasownika w czasie teraźniejszym, ujawniając w ten sposób perspektywę patrzenia na zdrowie swoje lub innych. Stan zdrowia ukazywany jest przez pryzmat osobistego doświadczenia nadawców treści. Zaprezentowane delimitatory potwierdzają obserwacje Teresy Dobrzyńskiej, która zauważyła pewne ogólne prawidłowości ramy tekstowej, głównie występowania w funkcji fatycznej – podtrzymania kontaktu z odbiorcą oraz o charakterze metatekstowym – komentarza odautorskiego i wyrażen będących sygnałami delimitacji tekstu (Dobrzyńska, 2014, s. 297–298).

W postach występują elementy składniowe charakterystyczne dla ustnej odmiany języka potocznego, tj. szyk podporządkowany intencji komunikacyjnej, skróty składniowe i elipsy, potoki składniowe, polisyndeton, wypowiedzenia niedokończone, anakoluty i liczne powtórzenia, a także nieprecyzyjne użycie słów (Zdunkiewicz-Jedynak, 2008, s. 24–25), co uwidacznia się już w przytoczonych fragmentach.

Leksykalne wykładniki ekshibicjonizmu w postach internetowych

Porozumiewanie w internecie cechuje emocjonalność przekazu, czego potwierdzeniem są dotychczasowe badania językoznawcze z tego zakresu, dotyczące m.in. nazywania uczuć–afektów (por. Wierzbicka, 1999) lub sposobów ich wyrażania (zob. m.in. Data, 2000; Filip, 2004), a w tym kontekście odniesienia do stylu potocznego, rejestru neutralnego i emocjonalno-kolokwialnego (por. Bartmiński, 2014, s. 120–122).

W wypowiedziach nadawców analizowanej grupy zamkniętej ekshibicjonizm jest przedstawiany głównie za pomocą epitetów: połączeń przymiotnika i rzeczownika – *okrutną migrenę* oraz wyliczeń szeregowych – *ciągłe zmęczenie, nerwowość, ospałość, zimne stopy i dłonie, otyłość itd.* (A.D.).

Grażyna Filip i Maria Krauz zwracają uwagę na potencjał części mowy – rzeczownika, przymiotnika i czasownika – i ich słowotwórczych modyfikacji, a także na konstrukcje w funkcji ekspresywnej (zob. więcej: Filip i Krauz, 2010, s. 127–188).

W analizowanym materiale leksykalne wykładniki ekshibicjonizmu obejmują grupę rzeczowników – z rejestru neutralnego języka potocznego – o charakterze transpozycyjnym, oznaczających nazwy czynności, procesów i stanów, powstałych poprzez połączenie czasowników z sufiksem *-enie* i *-anie* (Grzegorzczkowska i Puzynina, 1999, s. 390–398; Filip i Krauz, 2010, s. 128–129). Wśród nich znajdują się odwołania do oznak choroby/dolegliwości i jej/ich przyczyn oraz rozwinięcia stanu chorobowego: *stłuczenie, przebarwienie, przeziębienie, zapalenie, osłabienie, uczulenie, trawienie, żywienie, pieczenie, charczenie, łysienie, łuszczenie, złuszczenie, nietrzymanie (moczu), uszkodzenie, utrudnienie, wybarwienie, stwardnienie, skrzywienie, ulewianie, podjętych działań: badanie, leczenie, stosowanie, walczenie, leżenie, działanie, dawkowanie, masowanie, nacieranie, odczulanie, przepłukanie, diagnozowanie, przyjmowanie, odchudzanie, efektu końcowego leczenia: wyleczenie, oczyszczenie, oczyszczanie, odżywienie, wspomaganie*.

Inną grupę stanowią rzeczowniki w liczbie mnogiej ze spółgłoską *-ń*, które służą, jak twierdzą Filip i Krauz, intensyfikowaniu uczuć i doznań (Filip i Krauz, 2010, s. 129–130), a w tym przypadku również potęgują opis doznawanych dolegliwości. Rzeczownikowe nazwy tworzone są regularnie za pomocą typowego formantu od podstaw zakończonych na „-i” (*uzależnień, uczuleń*) lub rdzennych spółgłoskowych (*zaburzeń*) (Grzegorzczkowska i Puzynina, 1999, s. 393).

Emocjonalność użytkowników uwidacznia się za pomocą sporadycznie występującego formantu nieregularnego *-(o)stwo* w funkcji oceniającej (por.: Grzegorzczkowska i Puzynina, 1999, s. 394–395; Filip i Krauz, 2010, s. 130), m.in. *dziadostwo* w znaczeniu ‘o czymś lichym, tandetnym’ (Drabik i in., 1996, s. 175), jak w przykładzie: „ Wątroba – pasożyty od 10%-14% PRZYWRA !! *Dziadostwo*” (M.K.).

Często występującą grupą są rzeczowniki odprzymiotnikowe i/lub odimiesłowowe, utworzone za pomocą formantu *-ość*. Takie odprzymiotnikowe nazwy abstrakcyjnych cech, będące przekształceniem transpozycyjnym, są derywowane od cech przymiotników jakościowych (Grzegorzczkowska i Puzynina, 1999, s. 416–417; Filip i Krauz, 2010, s. 131–132). W materiale egzemplifikacyjnym stanowią określenie dolegliwości lub diagnozę, jak w przykładach: *nerwowość, ospałość, senność, niedoczynność, małopłytkowość, bezpłodność, odporność, niestabilność*.

Interesującą grupę rzeczowników stanowią jednostki leksykalne z formantami: *-ek, -ik/yk, -uszek, -eczka*, w postaci deminutywów, ukazujące emocjonalną postawę mówiącego (Grzegorzczkowska i Puzynina, 1999, s. 425–426): (ten) *brzuszek*, (ten) *syropek, filmik, chłopczyk, serduszko, daweczka*. Sporadycznie pojawiają się nazwy atrybutywne nacechowane potocznością odnoszące się do subiekta (Grzegorzczkowska i Puzynina, 1999, s. 403; Filip i Krauz, 2010, s. 137), utworzone w procesie uniwerbizacji z wykorzystaniem sufiksu *-ak*, np. *roczniak* lub *głodniak*. Mniej liczną grupę stanowią derywaty z formantem w funkcji emocjonalnej (także przynależne do stylu potocznego) lub mutacyjnej, m.in. *-uch*: *wstręciuch* będący przykładem wartościowania negatywnego, co potwierdza kontekst jego użycia: *Wstręciuch Helicobacter* znikł, wyniósł się, po prostu go nie było (W.C.).

Wśród rzeczowników emocjonalno-kolokwialnych występują również derywaty mutacyjne odrzeczownikowe z sufiksem: *-owicz*: *klubowicz*, *grupowicz*, których podstawy są nazwami – często niepodzielnych – zdarzeń. Leksemy te określają osoby uczestniczące w zbiorowych akcjach, a niebędące agensami (Grzegorzczkowska i Puzynina, 1999, s. 441).

W grupie rzeczowników pojawił się ostatnio modny leksem *koronawirus*, uznany za zrost zaadaptowany z języka angielskiego (Włoskowicz, 2020, s. 99). W egzemplifikacji: Dodatkowo pijemy witaminę c z synem regularnie, a mąż jak mu się wciśnie pod nos. Dopadł go *koronawirus*.

Użytkownicy – w celu ukazania swojego stosunku do opisywanych zdarzeń lub sytuacji – posługują się przymiotnikami, które określają lub modyfikują inne leksemy w wypowiedzi. Reprezentatywny zbiór tworzą formy nacechowane zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Pejoratywne określenia są przypisywane dolegliwościom, które przysparzały trudności nadawcom treści lub ich bliskim. Są to głównie określenia stanu zdrowia i stanu fizycznego osoby opisującej, wyrażane m.in. przymiotnikami niepredyspozycyjnymi określającymi rzeczownik subiektywny i motywowane czasownikami dokonanymi procesywnymi (Kallas, 1999, s. 474–475): *zmęczona* (osoba), *ospała* (kobieta), (końcówki) *popłątane*, *suche*; połączeniami rzeczownika z przymiotnikiem (także szeregiem), w których podstawa przymiotnika nazywa czynność będącą rezultatem innej czynności i wyrażoną rzeczownikiem (rzeczownik stanowi wynik nominalizacji) (Kallas, 1999, s. 477), jak w przykładzie: *okropne*, *kolorowe* (rozstępy). Pozytywnie wartościowane są leksemy określające stan po leczeniu lub kuracji. W tej grupie są odrzeczownikowe przymiotniki, których podstawa ukazuje cechę abstrakcyjną i charakteryzuje czynność, proces lub stan (Kallas, 1999, s. 477): *piękny* (wygląd), ekspresywne derywaty odprzymiotnikowe powstałe w drodze sufiksacji (Kallas, 1999, s. 506–507), np.: *gładziutkie* (pięty), a także zestawienie przymiotnika odczasownikowego o postaci imiesłowu biernego utworzonego za pomocą sufiksu *-ty* i przymiotnika stopnia wyższego (komparatiw) z formantem rozszerzonym *-ejszy* (Kallas, 1999, s. 474–475, 503–505): (być) *wypoczęta*, *spokojniejsza*. Tego rodzaju opisy są przedstawiane na zasadzie antonimii, np. *lepszegorsze* (dni).

Liczną grupą są również przymiotniki w stopniu najwyższym (superlatiw), których wykładnikiem jest przedrostek *naj-* dodawany do form komparatywnych. Występują one tylko przy przymiotnikach ukazujących cechy stopniowalne (Kallas, 1999, s. 503–505). Oto kilka przykładów z materiału egzemplifikacyjnego: *najcieńszy* (przypadek), *najgorszy*, *najmniejszy* (ruch), *największa* (dawka), *najlepsze* (możliwe rozwiązanie), *najszybszy*, *najprostszy*, *najważniejsze*, *najbliższy*, *najszczęśliwszy*, *najczęstszy*, *najzabawniejszy*, *najwspanialszy*, które występują w funkcji intensyfikacji przekazywanych treści i maksymalizacji emocjonalności.

W zebranych materiale najliczniejszą grupą są czasowniki występujące w konstrukcjach prefiksalnych, ilustrujące różne odcienie znaczeniowe czasowników dewerbalnych (Filip i Krauz, 2010, s. 171). Wśród nich wyróżnia się takie, które doprecyzowują znaczenia, wskazują na chorobowy schemat postępowania w przypadku stwierdzenia dolegliwości, w tym jego trzy fazy: początki choroby (niedomagania), jej (jego) rozwój i podjęte leczenie oraz skutki leczenia.

W celu tworzenia takich czasowników pochodnych nadawcy stosują rodzime prefiksy. Wśród słownictwa tego rodzaju pojawiają się leksemy przynależne zarówno do rejestru neutralnego, jak i emocjonalno-kolokwialnego języka potocznego. Rozróżnienia dokonano poprzez odwołanie się do kwalifikatorów: *pot.*, *posp.* lub *wulg.* ze *Słownika języka polskiego PWN* oraz przywołania kontekstów wypowiedzi tych użytkowników. Do wskazanych prefiksów należy m.in. prefiks *do-* ‘wyrażający osiągnięcie celu lub doprowadzenie jakiejś czynności do końca’ (Drabik i in., 1996, s. 140) i są to głównie formacje terminatywne podkreślające moment końcowy akcji lub derywaty określające zbliżenie całkowite do miejsca docelowego (Wróbel, 1999, s. 546), jak w przykładach: *dobić* (np. do 90 kg), *dodać*, *dostarczać*, *doprowadzić*, *dołączyć*, *doświadczyć*, *doznać*; wyraz *dobić* użyto w dwóch kontekstach zarówno negatywnym, jak i pozytywnym. Pejoratywne znaczenie to „przytyć” (Będąc w ciąży *dobiłam* do 90kg, i tak w przeciągu 3 miesięcy spadło do 68kg obecnie 😊), a dodatnio wartościowane to ‘dotrzeć dokądś [osiągnąć coś – zm. aut.], pokonując trudności’ (Drabik i in., 1996, s. 140) – „schudnąć” (Moim celem jest jeszcze poprawa brzucha i *dobić* do 60kg 😊); leksem *doposażyć* użyty w kontekście *naturalne doposażenie organizmu* stanowi indywidualizm określający „użycie czegoś w celu poprawienia stanu zdrowia”.

Użytkownicy stosują formy z prefiksem *na-* rozumianym jako ‘wzmagający intensywność tego, co oznacza czasownik podstawowy’. W derywatach odczasownikowych uznawanych jako posiadających rzeczywistą funkcję aspektową dokonano, jak w egzemplifikacji (Wróbel, 1999, s. 564): *nabawić*, *napchać*, z których najbardziej emocjonalnym jest leksem *napchać* użyty w znaczeniu potocznym ‘zjeść czegoś dużo’ (Drabik i in., 1996, s. 483): *żeby się najeść, ale też nie napchać* (D.K.), co implikuje, że celem zastosowania tej formy jest podkreślenie napelnienia wnętrza czegoś (Wróbel, 1999, s. 556). Innym przedrostkiem jest także *od-* ‘oznaczający przeciwieństwo, wzmocnienie, oddalenie, oddzielenie, wykonanie czegoś według wzoru, powtórzenie w odpowiedzi danej czynności lub uczynienie czegoś na nowo, powrót do pierwotnego stanu’ (Drabik i in., 1996, s. 549). W wypowiedziach użytkowników te formy dotyczą charakterystyki czasowej akcji i występują jako formacje normatywno-perduratywne *odczuwać*, *odstawiać*, także jako nazwy akcji kreatywnych, quasi-kreatywnych i anihilatywnych, będącymi formacjami odtwórczymi, jak w przykładach *odrzuć*, *odblokować*, *odzyskać*. Mogą występować jako nazwy przekształceń, w tym zmiany stanu psychicznego i fizycznego osoby piszącej *odżywiać*, *odmłodzić*, *odczulić* (por. Wróbel, 1999, s. 545–546). Innym prefiksem z tej grupy jest *po-* oznaczający ‘wyczerpanie danej czynności w akcie jednorazowym, bez powtarzania lub trwanie czynności stanu przez pewien czas’ (Drabik i in., 1996, s. 660), głównie niewielki odcinek czasowy, co przedstawiają formacje determinatywne (Wróbel, 1999, s. 546–547) *pozostać* i *popierdzielić* (wyniki) w potocznym znaczeniu „pomylić”: początkowo myślałem że to żart że ktoś *popierdzielił* wyniki że to nieprawda (W.C.); *pod-* jako ‘kierunek działania poniżej czegoś, ruch z dołu do góry, zbliżenie się do czegoś’ (Drabik i in., 1996, s. 666): *poddać* i *podskoczyć* w znaczeniu przeno-

śnym ‘powiększyć się gwałtownie, znacznie’²⁵, „wzrosnąć”, jak w przykładzie: cholesterol w granicach 300 towarzyszył mi od dwudziestu lat, a w tym roku jeszcze *podskoczył* (T.S.). Formant ten przekazuje informację o osłabieniu efektywności akcji podstawowej (Wróbel, 1999, s. 551), co zostało również zauważone przy prefiksie *prze-* w znaczeniu ‘przeniknięcie czegoś, przekroczenie jakiejś granicy, przeniesienie czegoś na inne miejsce, zmiana położenia, kierunku, stanu, wypełnienie czasu jakąś czynnością, przesadzenie w jakiejś czynności, doprowadzenie czynności do jakiegoś stadium lub do końca’ (Drabik i in., 1996, s. 751–752): *przeżyć, przesiedzieć, przestać, przebiegać, przeziębienie, przesypiać, przekręcać* (ręką), *przepisać, przeczytać*. Prefiks *u-* określający ‘doprowadzenie danej czynności do skutku, wyczerpanie możliwości dalszej realizacji, zabranie, usunięcie czegoś, oddalenie poza pole widzenia’ (Drabik i in., 1996, s. 1072) występuje w derywatach odczasownikowych typu: *uzyskać, uratować, ustabilizować*, w których znaczenie prefiksu powoduje wchodzenie w opozycję dokonanych derywatów prefiksalnych z niedokonanymi podstawami (Wróbel, 1999, s. 564). Użytkownicy w funkcji podkreślenia zmiany spowodowanej stosowaniem kuracji używają formacji wytwórczych, z prefiksem *wy-* w znaczeniu m.in. ‘osiągnięcie wyniku (celu), wyczerpanie zakresu czynności’, będące nazwami akcji anihilatywnych (zob. Wróbel, 1999, s. 545–546): *wyleczyć, wyciągnąć, wypróbować*. Za pomocą prefiksu *z-* rozumianym jako ‘osiągnięcie skutku, maksimum nasilenia, wyczerpanie zakresu, zgromadzenie w jedno miejsce, zetknięcie, złączenie w jedną całość, zespolenie, zharmonizowanie, usunięcie z zajmowanego miejsca, jego opuszczenie, oddalenie, zwykle w kierunku z góry w dół, na zewnątrz lub w połączeniu ze zmianą kierunku’ (Drabik i in., 1996, s. 1237) uczestnicy wyrażają aktywny stosunek do wyróżnionego obiektu przy kompletnym wykonaniu akcji podstawowej, co wskazuje na zmianę ich stanu fizycznego lub psychicznego (Wróbel, 1999, s. 546, 553), jak w przykładach: *zrobić, zjeść, zregenerować, zmodyfikować, zoperować, zwariować*, z których ostatni leksem został użyty w znaczeniu ‘zachować się w sposób dziwaczny’ (Drabik i in., 1996, s. 1340): Moja skóra i organizm *zwariował* (P.C.). Tę samą funkcję pełni prefiks *za-* w znaczeniu ‘osiągnięcie skutku, wyczerpanie zakresu, dojście do największego nasilenia czynności, stanu, przejaw chwilowy, jednokrotny czynności mogącej być trwałą, wielokrotną’ (Drabik i in., 1996, s. 1238): *zadziałać, zastosować, zasygnalizować, zaleczyć*.

W materiale egzemplifikacyjnym pojawiają się również wyrazy kolokwialne, np. *uziemić*, w egzemplifikacji: rodzice zostali *uziemieni* w domu (K.B.) w przenośnym potocznym znaczeniu oznacza ‘uniemożliwić lub znacznie ograniczyć komuś swobodne działanie’ (Drabik i in., 1996, s. 1112) lub *wariować* w znaczeniu ‘zachowywać się nieobliczalnie’²⁶: Włosy musiałam barszo skrócić, a oczyszczać powietrza kiedy je suszyłam *wariował* (P.P.).

²⁵ Hasło: *podskoczyć*, [online]. Słownik języka polskiego PWN. Dostęp: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/podskoczy%C4%87.html> [1.03.2024].

²⁶ Hasło: *wariować*, [online]. Słownik języka polskiego PWN. Dostęp: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/wariowa%C4%87.html> [1.03.2024].

Wypowiedzi są wielokrotnie wzmacniane znakami interpunkcyjnymi, wielkimi literami lub emotikonami, jak we fragmentach:

[...] po prostu ŁAŁ!!!! Wciągnęły mnie w tą całą machinę. Przełamuje moje granice, uczę się, rozwijam, znalazłem moje *PO CO!!! Dlaczego!!!! Depresji mówię nie!!!! Poczytam!!!!* (M.C.)

[...] Polecam Wam serdecznie ❤️ zróbcie coś dla siebie, swojego zdrowia i pięknego wyglądu 😊 (J.T.)

Wnioski

Językowe wykładniki ekshibicjonizmu w dyskursie internetowym wpisują się w nurt badań lingwistycznych na temat języka i stylu w życiu społecznym. Stosowany tu styl potoczny rejestru neutralnego i emocjonalno-kolokwialnego stanowi wyraz chęci utrzymania bliskości interlokutorów umieszczających wpisy w analizowanej grupie zamkniętej, a także świadczy o chęci zainteresowania odbiorców.

Nadawcy treści realizują wyznaczniki stylu potocznego obu rejestrów w obrębie składni poprzez stosowanie m.in. szyku podporządkowanego intencji komunikacyjnej, skrótów składniowych i elipsy, potoków składniowych, polisyndetonu, wypowiedzeń niedokończonych, anakolutów i licznych powtórzeń, a także użycie nacechowanych potocznie derywatów rzeczowników, przymiotników i czasowników. W grupie rzeczowników są derywaty odrzeczownikowe, odprzymiotnikowe i odczasownikowe tworzone od typowych formantów i adekwatnych podstaw w funkcji informacyjnej, nominacyjnej lub ukazania emocjonalnego stosunku nadawcy do opisywanej czynności, procesu lub stanu (np. przekształcenia transpozycyjne). Liczną grupę stanowią przymiotniki, m.in. odrzeczownikowe, odczasownikowe i odprzymiotnikowe, z których superlatiwy stanowią podstawę w opisach własnych przeżyć i je intensyfikują. Ostatnią grupą są prefiksalne derywaty czasownikowe, które stanowią grupę formacji terminatywnych, formacji normatywno-perduratywnych, nazw odtwórczych oraz nazw przekształceń, w tym dotyczących zdrowia, czyli zmiany stanu psychicznego i/lub fizycznego osoby piszącej. Jak twierdzi Dorota Zdunkiewicz-Jedynak, są to formy używane w kontaktach familiarnych, ale również miejscach publicznych w funkcji grzecznościowej lub okazania (prawdziwej lub udawanej) sympatii (Zdunkiewicz-Jedynak, 2008, s. 102), a także przekonania odbiorców–użytkowników sieci do swoich racji przez użycie najprostszego, najbardziej konkretnego i najbliższego człowiekowi stylu (por. Bartmiński, 2014, s. 115).

Niniejsza analiza nie wskazuje wszystkich determinant internetowego komunikowania się, ale pozwala na zauważenie tendencji przedstawiania siebie, własnych dolegliwości i problemów zdrowotnych bliskich na ogólnodostępnej platformie. Użytkownicy zamkniętej grupy to osoby w różnym wieku, głównie młodzi dorośli, którzy bezpośrednio zwracają się do innych członków społeczności, ujawniają swoje dolegliwości, epatują własnym cierpieniem lub

pośrednio niedołą bliskiej osoby w celu uzyskania wsparcia, pomocy, udzielenia wskazówek potrzebującym, a także utrzymania dramaturgii własnego losu. Użytkownicy, korzystając z medium o dużym zasięgu, wykorzystują środki językowo-stylistyczne wzmacniające perswazyjność własnych tekstów, m.in. antonimie, uniwerbizację oraz liczne modyfikacje słowotwórcze w celu podniesienia atrakcyjności przekazu i wzmocnienia emocjonalności przekazywanych treści. W tej funkcji stosują także graficzne środki niewerbalne – wykrzykniki, emotikony i zwielokrotnienia znaków interpunkcyjnych, charakterystyczne dla komunikacji internetowej. Za Teresą Dobrzyńską można stwierdzić, że „[w]szystkie te środki służą zapewnieniu integralności wypowiedzi – sekwencji wyrażen językowych tworzącej jeden całościowy znak” (Dobrzyńska, 2014, s. 300).

Tej funkcji służy również sam dyskurs internetowy jako dyskurs hybrydowy, który jest rodzajem nowego rejestru języka, łączącego język pisany i język mówiony, umożliwiający odczytanie własnego postu po napisaniu i wprowadzeniu do niego korekty jeszcze przed wysłaniem (Górska-Olesińska, 2009, s. 66–69) lub nawet po jego opublikowaniu. Posty użytkowników strukturalnie są schematycznym gatunkiem wypowiedzi, co jest konsekwencją stałego układu layoutu portalu społecznościowego Facebook. Każdy z nich o nieograniczonej długości dotyczy konkretnego tematu podrzędnego (tytuł grupy zamkniętej jest nadrzędny), więc można go uznać za skończony, zamknięty tekst (Kaczmarz, 2018, s. 76) w funkcji inicjującej netlog, tj. rozmowę w sieci (Majchrowska, 2020).

Autorzy postów przedstawiają swoje historie w najdrobniejszych szczegółach, odnosząc się nie tylko do doświadczeń związanych z własną chorobą, ale również ujawniania realiów życia prywatnego dotyczącego rodziny, partnerów, dzieci, miejsca zamieszkania, pracy, szkoły, a także relacji rodzinnych i zawodowych, miejsc leczenia oraz imion i nazwisk lekarzy prowadzących. Tego rodzaju zachowanie stanowi przykład swego rodzaju terapii w myśl zasady „werbalizowania w celu uleczenia”, a także chęci otrzymania pomocy lub uspokojenia, przy pozostaniu członkiem społeczności im bliskiej, w której niekiedy odnajdują jedyne wsparcie i zrozumienie.

Bibliografia

- Bartmiński, Jerzy (2014). Styl potoczny. W: Bartmiński, Jerzy (red.). *Współczesny język polski*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 115–134.
- Bialek-Szwed, Olga (2010). Voyeryzm medialny na łamach polskich tabloidów. *Oblicza Komunikacji*, 3, 183–193.
- Borzucka-Sitkiewicz, Katarzyna i Leksy, Karina (red.) (2017). *Ekshibicjonizm społeczny w Internecie. Motywy i potencjalne zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa młodzieży*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Data, Krystyna (2000). W jaki sposób językoznawcy opisują emocje?. W: Nowakowska-Kempna, Iwona, Dąbrowska, Anna i Anusiewicz, Janusz (red.). *Język a kultura*, t. 14, *Uczucia w języku i tekście*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 245–252.
- Dąbrowska, Anna (1993). *Eufemizmy współczesnego języka polskiego*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Dobrzyńska, Teresa (2014). Tekst. W: Bartmiński, Jerzy (red.). *Współczesny język polski*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 293–314.

- Drabik, Lidia, Kubiak-Sokół, Aleksandra, Sobol, Elżbieta i Wiśniakowska, Lidia (1996). *Słownik języka polskiego* PWN. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Feliksiak, Michał (20200). *Komunikat z badań. Korzystanie z internetu*. Centrum Badania Opinii Społecznej, nr 85.
- Filip, Grażyna (2004). Wgląd w cudzą intymność – wyrażanie emocji w dzienniku internetowym. W: Wojtczuk, Krystyna i Wierzbicka, Anna (red.). *Funkcja emocjonalna jednostek językowych i tekstowych*. Siedlce: Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, 65–72.
- Filip, Grażyna (2018). Dwieście ósemki są męskie jak diabli – o potoczności w motoryzacyjnej prasie branżowej. W: Piotrowicz, Anna, Witaszek-Samborska, Małgorzata i Skibski, Krzysztof (red.). *Kultura komunikacji językowej 5. Kultura komunikacji potocznej w językach słowiańskich*. Poznań: Wydawnictwo Nauka i Innowacje, 51–62.
- Filip, Grażyna (2019). *Napędzane emocjami. Językowa kreacja marki*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Filip, Grażyna i Krauz, Maria (2010). *Szkice o języku i wartościach w wybranych utworach Stefana Żeromskiego*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Frankowiak, Anita (2009). Między ekshibicjonizmem a autobiografizmem. Literatura najnowsza w obszarze intymności (ciota – Żydowica – odludek). W: *Napis. Pismo poświęcone literaturze okolicznościowej i użytkowej*, XV, 365–374.
- Goban-Klas, Tomasz (2020). Media w płynnej pandemii 2020. Komunikacja w czasie lockdownu: oddzielnie, ale razem, *Studia Medioznawcze*, 4 (83), 21, 718–733.
- Golinowska, Stanisława i Tambor, Marzena (2018). *O łączeniu spraw zdrowotnych i społecznych w przebiegu życia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN S.A.
- Górska-Olesińska, Monika (2009). *Słowo w sieci. Elektroniczne dyskursy*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Grzegorzczkova, Renata (1998). *Wykłady z polskiej składni*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Grzegorzczkova, Renata i Puzynina, Jadwiga (1999). Rzeczownik. W: Grzegorzczkova, Renata, Laskowski, Roman i Wróbel, Henryk (red.). *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 389–468.
- Hasło: *podskoczyć*, [online]. Słownik języka polskiego PWN. Dostęp: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/podskoczy%C4%87.html> [1.03.2024].
- Hasło: *testimonial*, [online]. Cambridge Dictionary. Dostęp: <https://dictionary.cambridge.org/pl/dictionary/english/testimonial> [1.03.2024].
- Hasło: *wariować*, [online]. Słownik języka polskiego PWN. Dostęp: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/wariowa%C4%87.html> [1.03.2024].
- Kaczmarz, Ewa (2018). Wzorec gatunku internetowego. *Prace Językoznawcze*, XX, 1, 71–81.
- Kallas, Krystyna (1999). Przymiotnik. W: Grzegorzczkova, Renata, Laskowski, Roman i Wróbel, Henryk (red.). *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 469–522.
- Kita, Małgorzata (2014). „Sprzedawanie” prywatności w mediach. W: Kita, Małgorzata i Loewe Iwona. *Język w mediach. Antologia*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 100–114.
- Majchrowska, Justyna (2020). *Pragmalingwistyczna analiza portali internetowych*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Majchrowska, Justyna (2021). Testimonial in (new) media. *Visnyk of the Lviv University. Series Journalism*, 50, 186–195.
- Marecka, Aneta (2019). Rola marketingu wirusowego w promocji produktu. W: Grzegorzczk Anna (red.). *Zeszyty Naukowe WSP nr 3/2018. Współczesne aspekty relacji i komunikacji*. Warszawa: Wyższa Szkoła Promocji, Mediów i Show Biznesu, 99–111.
- Mazur, Magdalena, Kister, Klaudia, Laskowski, Jakub, Szabrańska, Anna, Bronst, Paulina, Czechowska, Julia, Rosa, Lidia, Zach-Żródlak, Monika, Małolepsza, Aleksandra i Rektor, Natalia (2023). Social media use among the population after the COVID-19 pandemic. *Journal of Education, Health and Sport*, 45(1), 144–162.
- Michałowska, Elżbieta (2014). Konieczność, przeznaczenie, fatum – osoby z zaburzeniami obsesyjno-kompulsywnymi o sobie i swojej chorobie. Analiza postów uczestników psychologicznego forum internetowego. *Przegląd Socjologii Jakościowej*, 10(1), 94–115.

- Piotrowicz, Maria i Urban, Ewa (2019). Zdrowie – definicja, [online]. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, 23.06.2019. Dostęp: <https://www.pzh.gov.pl/zdrowie-definicja/> [1.03.2024].
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
- Różycka, Joanna (2012). *Życie społeczne jako Gra. Kontekst międzykulturowy*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Suska, Dorota (2007). Ekshibicjonizm blogowy jako kategoria kulturowo-językowa. W: Sokołowski Marek (red. nauk.). *(Kon)teksty kultury medialnej. Analizy i interpretacje*. T. 1. Olsztyn: „Algraf”, 291–304.
- Szymczak, Mieczysław (1978). Ekshibicjonizm. W: *Słownik języka polskiego*, t. 1. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 523.
- Walczak, Bogdan (2018). Dlaczego wolę *kolokwializm* od *potocyzmu*? W: Piotrowicz, Anna, Witaszek-Samborska, Małgorzata i Skibski, Krzysztof (red.). *Kultura komunikacji językowej 5. Kultura komunikacji potocznej w językach słowiańskich*. Poznań: Wydawnictwo Nauka i Innowacje, 387–394.
- Wierzbicka, Anna (1999). *Język – umysł – kultura*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Włoskiewicz, Wojciech (2020). „Koronawirus” jako problem językoznawstwa polonistycznego. *Poradnik Językowy*, 7, 98–111.
- Wojciszke, Bogdan (2017). Wstęp do polskiego wydania. W: Cialdini Robert (red.). *Preswazja. Jak w pełni wykorzystać techniki wpływu społecznego*. Tłum. Sylwia Pikiel. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 11–13.
- Wojtak, Maria (2006). Gatunek w formie kolekcji a kolekcja gatunków. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, 15, 143–152.
- Wojtak, Maria (2014). Genologiczna analiza tekstu. *Prace Językoznawcze*, 16/3, 63–71.
- Wróbel, Henryk (1999). Czasownik. W: Grzegorzewska Renata, Laskowski Roman i Wróbel Henryk (red.). *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 536–583.
- www.facebook.pl
- Wysocki, Mirosław. J. i Miller, Maria (2003). Paradygmat Lalonde’a, światowa organizacja zdrowia i nowe zdrowie publiczne. *Przegląd Epidemiologiczny*, 57(3), 505–512.
- Zdunkiewicz-Jedynak, Dorota (2008). *Wykłady ze stylistyki*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Streszczenie

Niniejszy artykuł wpisuje się w nurt badań językoznawczych nad językiem w życiu społecznym. Zwrócono w nim uwagę na sposoby komunikowania się użytkowników tematycznej grupy zamkniętej. Za pomocą genologicznej analizy tekstu, głównie aspektów stylistycznego i strukturalnego, oraz metody jakościowej przedstawiono wybrane elementy schematycznej struktury (delimitatory inicjalne, korpusy wraz z segmentacją i delimitatory finalne) postów internetowych oraz opisano językowe wykładniki ekshibicjonizmu internetowego. Analizowany gatunek wypowiedzi jest dostosowany do szablonowego układu layoutu portalu społecznościowego Facebook, w których ulokowana jest analizowana grupa zamknięta, i poniekąd językowym poprzez spontaniczne i ekspresywne wypowiadanie się interlokutorów tworzących posty w funkcji inicjującej dyskusję na dany temat. Użytkownicy w celu przedstawienia swojego losu porozumiewają się zapisaną odmianą współczesnej polszczyzny. W ramach badania wyróżniono głównie styl potoczny w jego neutralnej i emocjonalno-kolokwialnej odmianie w obrębie składni (szyk podporządkowany intencji komunikacyjnej, skróty składniowe i elipsy, potoki składniowe, polisyndeton, wypowiedzenia niedokończone, anakoluty i liczne

powtórzenia) i leksyki z ich licznymi modyfikacjami w obrębie wybranych części mowy, tj. rzeczownika, przymiotnika i czasownika. Wśród rzeczowników wyróżnia się głównie derywaty odrzeczownikowe, odprzymiotnikowe i odczasownikowe tworzone typowymi formantami i adekwatnymi podstawami w funkcji informacyjnej, nominacyjnej lub ukazania emocjonalnego stosunku nadawcy do opisywanej czynności, procesu lub stanu.

W warstwie językowej realizowane są cechy stylu potocznego, m.in. poprzez zastosowanie licznych mechanizmów językowych, w tym kontrastu oraz uniwersalizacji, a także kategorii graficznych (interpunkcja, emotikony) w funkcji ekspresyjnej.

Linguistic Determinants of Exhibitionism in a Private Facebook Group

S u m m a r y

This article is a part of the stream of linguistic research on language in social life. It highlights the contemporary mediatised society, subjected to various influences, including fashion, universally understood exhibitionism, and maximum disclosure of one's private life, health-related, to obtain support, advice, or notice. This article presents a single genological analysis of the text, focusing on stylistic and structural aspects. It employs a qualitative method and outlines the schematic structure of these posts, including initial delimiters, segmented corpora and final delimiters. Additionally, the article describes the linguistic indicators of internet exhibitionism. Internet communication, in a way, forces the schematic nature of this genre in terms of structure, in connection with the template layout of the Facebook social portal, where the analysed closed group is located. Linguistically, this is reflected in the spontaneous and expressive language of interlocutors who create posts, serving as initiators of discussions on specific topics. To present their fate, users operate with a written version of the modern Polish language. The study distinguished a colloquial style in its neutral and emotional-colloquial variation within the syntax (order subordinated to the communicative intention, syntactic abbreviations and ellipses, syntax flows, polysyndeton, unfinished utterances, anacoluthon, and the number of repetitions) and lexis with their modifications within selected parts of speech, i.e., nouns, adjectives, and verbs. Among nouns, there are noun, adjectival and verbal nouns, created from typical formants and adequate bases in the informational, nominative function or showing the emotional relationship of the sender with the described activity, process, or state. These are transposition transformations. The participants of the internet discourse use noun, verbal, and adjectival adjectives, among which superlatives are the basis of descriptions motivated by intensification of the conveyed content and maximisation of emotionality. Prefixal verb derivatives constitute a varied group in the example material, in which there are terminative and normative-perdurative formations, reproductive names and names of transformations, including those related to health, i.e., changes in the mental and/or physical state of the writer. The colloquial style is a functional style that is the main exponent of the exhibitionism of the broadcasters' texts. The linguistic layer implements all the stylistic features, including various linguistic mechanisms, contrasting and universalisation, and graphic categories (punctuation, emoticons).